

Саволларга Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитасининг йўриқчиси Тамара Петровна Циглинцева жавоб беради.

???

Мен вилоят санитария-эпидемиология станциясида ишлайман. 1991 йил 3 августда маошлар оширилди, лекин бу товон пулини маошга қўшиб юбориш ҳисобига қилинди. Мен илгари 220 сўм маош ва 20 сўм товон пули олардим. Ҳозир товон пули берилмаяпти, 280 сўм маош олялман. Кейинроқ яна 40 сўм товон пули қўшилди. 1991 йил 3 августда чиқарилган қарорда эса алоҳида қайднома бўйича 100 сўм товон пули олишимиз кераклиги айтилган эди. Мен вилоят касаба уюшмаси қўмитасига мурожаат қилдим, лекин у ерда менга ҳам ҳамма қатори маош тўланаётганлигини айтишди.

Мен маошдан ташқари 100 сўм товон пули олишга ҳақлиманми?

**Б. Аҳмедов,
Наманган шаҳри.**

Афсуски, Сиз ўз хатингизда лавозимингизни айтмабсиз. Ким бўлиб ишлашингизни билганимизда, маошингиз қанчалик тўғри белгиланганлигини аниқ айтардик. Аммо умуман саволингизга жавоб беришга ҳаракат қиламиз.

Республика тиббиёт ходимларининг лавозим маошлари 1991 йил 1 июлдан бошлаб оширилган эди. Маошларнинг янги миқдорига 60 сўмлик товон пули ҳам қўшиб юборилди. Соғлиқни сақлаш ходимларининг бошқа тоифалари (ишчилар, муҳандислар, техниклар, иқтисодчилар ва ҳ. к.) иш ҳақи амалда оширилмасдан, алоҳида тўланаётган 60 сўмлик товон пули уларнинг маошларига қўшиб қўйилди, холос. (Асос: Республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги 1991 йил 15 августда тасдиқланган «Соғлиқни сақлаш муассасалари ходимларига иш ҳақи тўлашнинг янги қоидаларини қўллаш тартиби тўғрисида йўриқнома»).

1991 йил 1 августдан бошлаб 60 сўмлик товон пули миқдори 100 сўмга етказилди (Республика Президенти Ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасининг 1991 йил 6 августдаги 214-сонли қарори). Товон пулининг оширилган қисми (40 сўми) бизнинг тармоқда, яъни бюджетдаги ташкилотларда тариф ставкалари ва маошларга қўшилмасдан алоҳида қайднома бўйича тўланади.

1992 йил 1 январдан бошлаб соғлиқни сақлаш ходимлари барча тоифаларининг маоши ва тариф ставкалари товон пули қўшилган ҳолда оширилди.

???

Сил касалликлари касалхонасида шифокор бўлиб ишлайман. Бу муассасада (меҳнат шароитлари саломатлик учун хавфли) ишлаганлик учун маошга қўшимча 15 фоиз ҳақ тўлашни керак. Ваҳоланки, атиги 22 сўм тўлашяпти. Шу тўғрими?

Яна бир савол. Транспортда юриш учун йўл ҳақи тўлаш кўзда тутилганми?

**И. Назаров,
Қашқадарё вилояти,
Китоб райони.**

Соғлиқни сақлаш ходимларига иш ҳақи тўлашнинг янги шартлари жорий этилаётганда (СССР Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 1986 йил 10 ноябрдаги 1480-сонли буйруғига биноан) саломатлик учун хавфли меҳнат шароитларида ишлаганлик учун маошларни оширишнинг қайд этилган аниқ миқдорлари белгиланган эди. Шунга кўра бундай ша-

роитда ишлаганлик учун шифокорларга 22 сўм, ўрта тиббиёт ходимларига 15 сўм ва кичик тиббиёт ходимларига 11 сўм тўланади.

Саломатлик учун хавфли меҳнат шароитларида ишлаганлик учун маошларни оширишнинг шу миқдорлари кейинчалик, яъни 1991 йил 1 июлда соғлиқни сақлаш ходимларининг иш ҳақини қайта кўриб чиқиш чоғида ўзгаришсиз қолдирилган («Соғлиқни сақлаш ходимларига иш ҳақи тўлашнинг янги қоидаларини қўллаш тартиби тўғрисида йўриқнома», 38-бет, 2. 1. банд).

1992 йил 1 январдан бошлаб лавозим маошлари яна оширилди, саломатлик учун хавфли меҳнат шароитларида ишлаганлик учун тўланадиган қўшимча ҳақ эса аввалги миқдорда қолдирилди. (Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлигининг 1992 йил 20 январдаги 30-сонли буйруғи, 1. 2 банд).

Шу билан бирга соғлиқни сақлаш муассасаларига иш ҳақи тўлаш маблағлари ҳисобидан ва улар доирасида устамалар, қўшимча ҳақ ва рағбатлантирувчи тусдаги бошқа тўловлар миқдорини мустақил равишда белгилаш ҳуқуқи берилган. Демак, иш ҳақи жамғармасини тежаш, шунингдек пулли хизматлар ва хўжалик фаолиятининг бошқа турларини бажариш ҳисобидан тушган маблағлар эвазига маъмурият касаба уюшмаси қўмитаси билан келишиб, саломатлик учун хавфли меҳнат шароитларида ишлаганлик учун маошларни оширишнинг бошқа миқдорларини белгилаш мумкин.

Транспорт харажатлари учун йўл ҳақини соғлиқни сақлаш муассасалари мустақил равишда, ўзида маблағ бор бўлса беради.

???

Тиш даволаш поликлиникасида ишлайман. Давлат хўжалигида яшайман. Уйимдан ишхонамгача 4 чақирим. Қишлоқ жойда ишлаганлигим учун маошимга қўшимча 40 фоиз ҳақ тўлашни керакми?

**Э. Ҳамроев,
Сурхондарё вилояти,
Олтинсой райони.**

Республика соғлиқни сақлаш тизимида меҳнат учун ҳақ тўлашнинг амалдаги шартларида қишлоқ жойларда ишлаганлик учун оширилган иш ҳақи тўлаш кўзда тутилмаган.

Айни пайтда соғлиқни сақлаш муассасаларига пулли хизматлар кўрсатиш ва хўжалик фаолиятининг бошқа турларидан, шунингдек бошқа манбалардан тушган маблағлар ҳисобидан зарур қўшимча тўловлар белгилаш ҳуқуқи берилган (Асос: Республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги 1991 йил 15 августда тасдиқлаган «Соғлиқни сақлаш муассасалари ходимларига иш ҳақи тўлашнинг янги қоидаларини қўллаш тўғрисида йўриқнома», 17-бет, 4. 6 банд).

???

Касалхонада тиббиёт ҳамшираси бўлиб ишлайман. Иш стажим 10 йилдан зиёд. 1991 йилнинг июль ойида аттестация ўтказилиб, маошимни 230 сўм қилиб белгилашди. Ушанда товон пули ҳам шу маошга қўшилганлигини айтишди. Шу тўғрими?

**Т. Алимова,
Жиззах вилояти,
Арнасой райони,
23-давлат хўжалиги.**

Агар Сиз малака тоифасига эга бўлмасангиз, у ҳолда 1991 йилнинг июль ойида маошингиз тўғри белгиланган. 60 сўмлик товон

пули ҳақиқатдан ҳам шу маошга қўшилган. (1991 йил 1 июлга қадар 10 йил иш стажига эга бўлган тиббиёт ҳамширасининг маоши 125 сўмни ташкил этарди.)

Бундан ташқари, 1991 йил 1 августдан бошлаб Сизга алоҳида қайднома бўйича 40 сўм миқдорига қўшимча товон пули тўланиши керак эди.

1991 йил январдан бошлаб малака тоифаси бўлмаган тиббиёт ҳамширасининг маоши товон пулини ҳам қўшиб 540 сўм қилиб белгиланган, яъни икки барабар оширилган: маош 230 сўм + товон пули 40 сўм-270 сўм, иккига кўпайтирилса, 540 сўм бўлади.

???

Биз касалхонанинг тиббий тез ёрдам бўлимида ишлаймиз. Бизда аслида 80 киши ишлаши керак, шундан 27,25 ставкаси шифокорлар учун. Амалда эса шифокорлардан 7 киши ишляпмиз. Иш кўпчилигидан бош қашшишга вақтимиз йўқ. Биз бирор йўсинда рағбатлантирилишимиз, яъни мукофотланишимиз ёки ортиқча иш учун қўшимча ҳақ олишимиз керакми?

**А. Боқиев, А. Йўлдошев,
Андижон вилояти,
Асака шаҳри.**

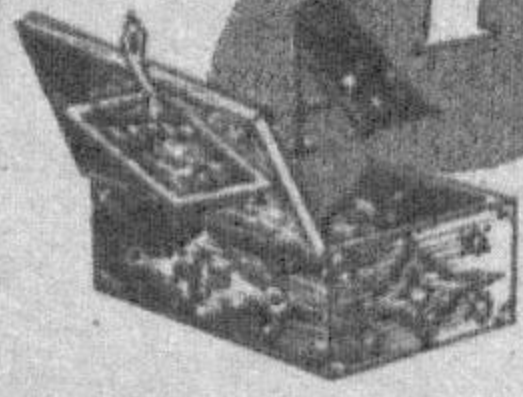
Республика соғлиқни сақлаш тизимида меҳнат учун ҳақ тўлашнинг амалдаги шартларида зўр бериб қилинган меҳнатни рағбатлантиришнинг қуйидаги турлари кўзда тутилган:

— икки касбда, лавозимда ишлаганлик, хизмат кўрсатиш доирасини кенгайтирганлик ёки бажарилаётган ишлар ҳажмини, жумладан турли тоифадаги ходимларга тааллуқли лавозимлар ва касблар бўйича бажарилаётган ишлар ҳажмини оширганлик учун ҳеч қандай чеклашларсиз, иш ҳақи тўлаш жамғармаси маблағларини тежаш доирасида (вакант лавозим бўйича) қўшимча ҳақ тўланади.

Қўшимча ҳақ тўлашнинг бу тартиби соғлиқни сақлаш муассасаларининг раҳбарларига, уларнинг ўринбосарларига, шунингдек таркибий бўлинмаларнинг раҳбарларига тааллуқли эмас (IV—V гуруҳларга киритилган фельдшерлик-акушерлик пунктларининг ва дорихона муассасаларининг мудирлари бундан мустасно).

— мураккаб, оғир ва юқори сифат талаб қиладиган иш учун мутахассисларга (жумладан раҳбарларга), хизматчилар ва ишчиларга маъмурият (раҳбарлар учун эса муассаса бўйсунадиган бошқарув идораси) тегишли касаба уюшма қўмитаси билан келишиб белгилаган миқдорда устама ҳақ тўланади. Бу устама ҳақ муайян муддатга белгиланади. Муддат тугаганидан кейин маъмурият (ёки муассаса бўйсунадиган бошқарув идораси) устама ҳақни сақлаб қолиш ёки бекор қилиш тўғрисида қарор қабул қилади. (Асос: Республика Соғлиқни сақлаш вазирлиги 1991 йил 15 августда тасдиқлаган «Соғлиқни сақлаш муассасалари ходимларига иш ҳақи тўлашнинг янги қоидаларини қўллаш тартиби тўғрисида йўриқнома» IV бўлим, 2. 1., 2. 2. бандлар, 16-бет ва V бўлим, 2. 1. банд, 19-бет).

Бундан ташқари, соғлиқни сақлаш муассасаларининг раҳбарларига меҳнат учун ҳақ тўлаш жамғармаси доирасида, юқори малакали мутахассисларга иш ҳақи тўлашнинг шартнома шаклини қўллаш ҳуқуқи берилган. Бундай ҳолларда маош миқдори келишув асосида, лекин тармоқда тасдиқланганидан ва давлат кафолат берганидан кам бўлмаган миқдорда белгиланади. (Асос: Юқорида айтилган йўриқнома, 2-бет, 9-банд).

Мен сизга айтсам ҳамма вақт ҳам одамзоднинг айтгани бўлавермас экан. Нега дейсизми? Марҳамат эшитинг!

Кейинги пайтда юрак ўйноғи касаллигига мубтало бўлиб, касалхонада бир неча маротаба ётиб чиқишга тўғри келди. Ҳар гал касалхонага тушганимда: «Бундан буён нафсимни жиловлайман, озаман, сўзидан қайтган но-

кераклигини таъкидлавериб, кулоқмияни «еб қўйди». Нима қилай, қуруқ нон билан сув ичсам ҳам семириб кетаверман. Билсангиз семириш ҳам ўзимга ёқмайди. Кейинги пайтда олган костюм-шимларим сиғмай қолапти. Янгисини олай десам бозор иқтисодиёти, чўнтак қуруқ.

Охири бўлмагач, журъат қилиб очлик эълон қилдим. Дастлабки куни

экан. Иккаламиз бугунги кунда турмуш шароити оғирлашиб кетганлиги ҳақида, бозор иқтисодиётига ўтиш муносабати билан бозорлару, давлат дўконларида нарх-навоининг кескин кўтарилиб кетганлиги туфайли бошқа-республикаларда кишилар норозилик митинглари қилаётганлиги тўғрисида алламаҳалгача суҳбатлашиб ўтирдик.

Орадан икки кун ўтгач, не кўз билан кўрайки кечаги мен билан суҳбатлаган мухбирнинг «Очлик эълон қилган Полвон» деган каттақон мақоласи чоп этилибди. Унда таъкидланишича гўё мен бугунги район раҳбарларидан кўнглим қолганмиш, уларнинг олиб бораётган сиёсатига бутун вужудим билан қарши эмишман, шу сабабдан ҳам очлик эълон қилганмишман. Агар аҳвол шу тарзда давом этаверса, очликдан ўлишга ҳам тайёр эмасман. Ана сизга мухбир халқи билан «ечилиб» суҳбатлашишнинг оқибати.

Мақола чоп этилгач районимиз каттақонларидан бир гуруҳи мени «кўргани» келишди. Улар олиб келган ноз-неъматларни кўриб оғзимнинг суви қочди. Аммо мен бу таомларга қиё боқмасликка ҳаракат қилдим. Каттақонлар эса каминани ноз-неъматлардан тотиниб ўтиришга ундашгани ундашган. Ахири мақсадга ўтишди. Очликни бас қилишим кераклигини талаб қилишди. Ноилож уларнинг талабини қондиришга мажбур бўлдим. Олиб келинган ноз-неъматларининг ҳаммасини паққос туширдим. Шундан сўнггина улар хотиржам бўлиб қайтиб кетишди.

Ҳа, дарвоқе, улар кетишларидан олдин мендан, «бундан буён очлик эълон қилмайман», деган мазмунда тилхат ҳам олиб кетишди. Мен эса уларга тез-тез хабар олиб туришларини, акс ҳолда яна «очлик» эълон қилишим мумкинлигини ҳам эслатиб қўйдим.

Жамшид полвоннинг ҳикоясини оққа кўчирувчи: **Ислон МАЛИК.**

(Ҳажвия)

мард», дея қатъий аҳд қилардиму аммо ҳар гал аҳдимни бузиб қўярдим...

Дарвоқе, камина ўзини таништиришни бутунлай хаёлидан фаромуш қилибди. Отамизнинг суюб қўйган исми Жамшидбек. Бўйимиз биру етмиш сантиметр, оғирлигимиз ҳам бўйга яраша — нақ бир юзу ўттиз олти кило, қирқ иккинчи туфли, олтимиш олтинчи костюм-шим киямиз. Таниш-билишлар (баъзида нотанишлар ҳам) исминини айтиб ўтиришмайди. Полвон ака, ё бўлмаса Полвон деб мурожаат қилишади.

Эзмалигим қурсин, ўтлаб кетдим. Хуллас ҳар гал касалхонага тушганимда, дўхтирлар озишим кераклигини қайта-қайта уқдиришади. Уларку майли, «Узингдан чиққан балога қайга борасан давога», деганларидек пайтава кулоқ хотин ҳам ҳар куни озишим

ҳамхонам унчалик рўйхушлик бермади. Унинг фикрича, киши иштаҳа борлигида тўйиб овқатланиши, кўнгли тортганда эса қиттак-қиттак «отиб» туриши лозим эмиш. Кечгача амаллаб чидадим. Лекин силлам қуриб, кўнглим айнаб, беҳузур бўлдим. Ярим тунда озроқ нон билан сув ичиб олдим. Кейин бироз ухлагандек бўлдим. Орадан икки-уч кун ўтгач менинг очлик эълон қилганимни бутун касалхона эшитибди. Ҳамма ҳайрон, ҳамма лол. Нима сабабдан очлик эълон қилди. Балки дўхтирларга нисбатан норозилик туфайлидир, деган тахминлар беморлар орасида ҳам, табобат ходимлари ўртасида ҳам миш-мишга айланиб кетди...

Бир куни районимиз газетасидан мухбир укамиз ташриф буюрди. У ҳам каминанинг «очлик» эълон қилганлигини танишларидан эшитган

ХАНДАЛАЛАР

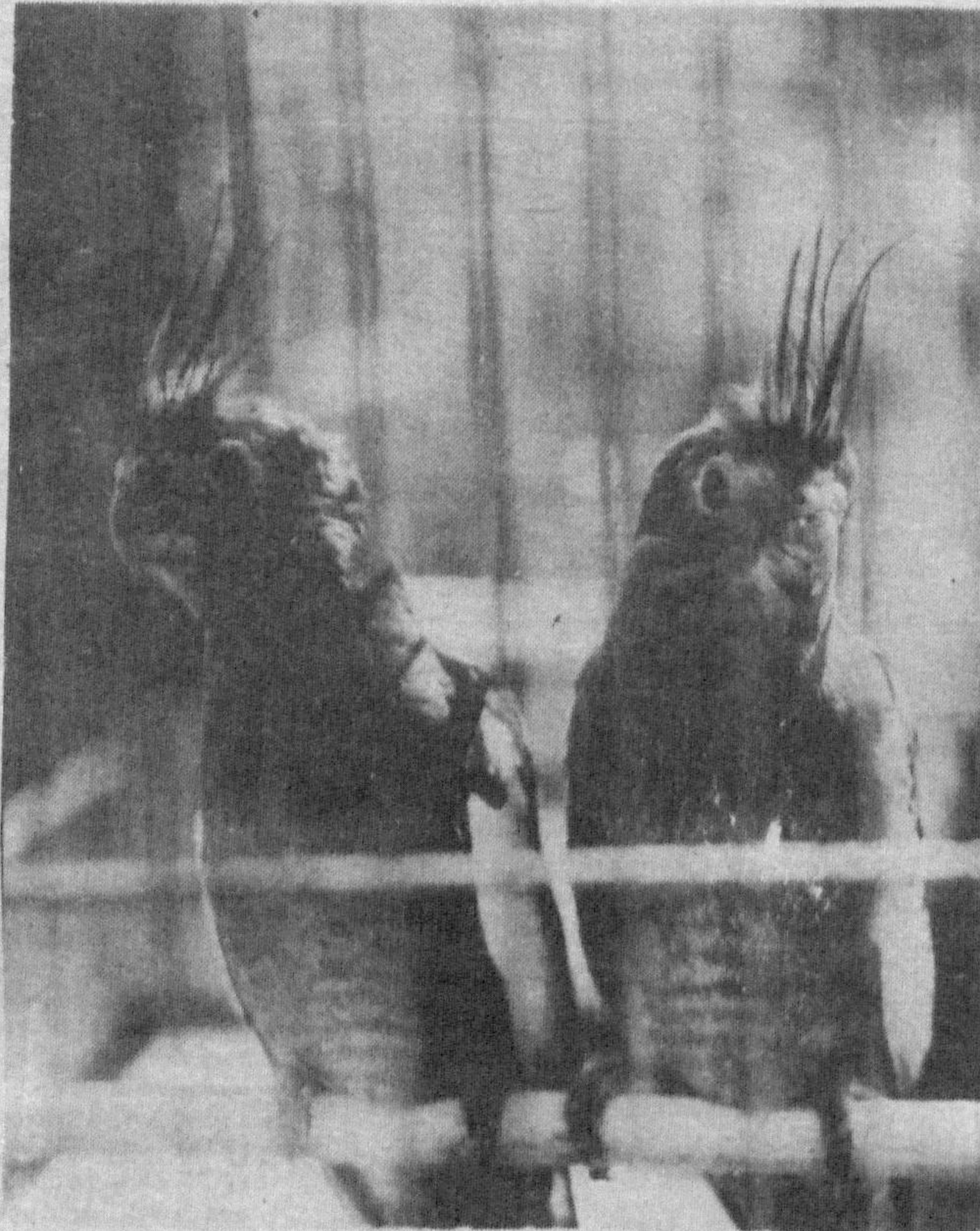
Шеър машқ қилиб юрадиган ёш шоирга:
— Улуғ ёзувчилар йўлидан боринг, — деб маслаҳат беришди.
Шундан бери у ҳар куни фақат Навоий, Абай, Дониш кўчаларидан юради.
* * *
Поездда кетаётган бир синчков аёл ёнидаги йўловчидан сўради:
— Болаларингиз борми?
— Ҳа, йўғлим бор.
— Ишқилиб чекмайдими, ичмайдими?
— Йўғ.
— Қандай яхши. Тамакининг турган-битгани зарар. Ичкиликни-ку қўйяверинг! Айтмоқчи, севган қизи борми?
— Йўғ, ҳали.
— Ажойиб йиғит экан. Бундайлар ҳозир камданкам, топилади. Қанийди менинг ҳам шундай йўғлим бўлса... Ёши нечада?
— Бугун роппа-роса олти ойлик бўлди.
* * *

— Биласанми, бугун мен 12 метрлик зинапоядан йиқилиб тушдим.
— Омадинг бор экан, тирик қолганингни қара-я!
— Яхшиям, зинапоянинг биринчи погонасида турган эканман.
* * *

— Нега йиғлаётсан, — сўради ўтиб кетаётган чол боладан.
— Кучугимни йўқотиб қўйдим.
— Йиғлама, газетага хабар бер, кучугинг топилади, — дея овунтирди чол.
— Амакижон, кучугим йўқлини билмайди-да, — деди Али кўз ёшларини артиб.
* * *

— Нима учун дарсга кечикиб келдинг?
— Биласизми, кўчадаги ёзувга қараб...
— У қандай ёзув экан?
— «Секинроқ юринг, мактаб».
* * *

— Уқитувчинг сенга ишро ёзиб берганимни сезмайдими?
— Сизди шекилли. Нега десангиз, агар ўзинг ёзганимда бунчалик кўп хато қилмасдинг, дедилар».
* * *
— Энди тузалиб қолганга ўхшайсан-а? — деди тарих ўқитувчиси даволаниб қайтган ўқувчиға мурожаат қилиб. — Қачондан бери касал эдинг?
— Наполеон урушидан бери.
Тўловчи: **Абдурахим МАҲСУМОВ.**

Гап гапга қовушмаганда... Сураткаш Даврон Аҳмад

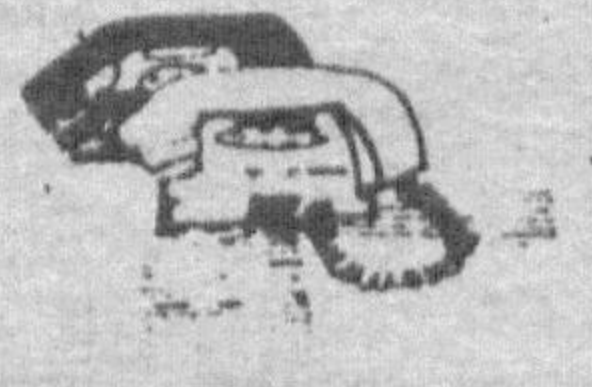
ҚИҲҚИМ ГАЛАФ

Юлғичнинг кўзи лўқ,
Сабрлининг кўнгли тўқ.
* * *
Олганда у арслон бўлди.
Берув чоғда сичқон бўлди.
* * *
Қалла гўшти-гўшт бўлмас
Порахўр-чи, дўст бўлмас.
* * *
Ҳеч юлмаган куни йўқ,
Аммо ёни қуп-қуруқ.
* * *
Бўш тегирмон гулдирайди
Бетайин кас гулдирайди.
* * *
Жон дўстинг дўстини
олисдан кўрар.
Ношуд дўст асабинг
чивиндек сўрар.
* * *
Қибру ҳавони от қилиб
минди
Қоқилди-ю, охири тинди.
* * *
Яхшиликдан тилаб
омонлик
Қочиб юрар ҳамон
ёмонлик.
Аббос МАЛИК.

Бош муҳаррир

Тўлқин ҚОЗОҚБОВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Анвар АҚБАРОВ, Акмал АҚРОМОВ (масъул котиб), Муҳаммадлатиф ЖУМАНОВ, Жасур НОСИРОВ (бош муҳаррир муовини), Шарифа САЙДВАЛИЕВА, Муҳайё ТУЛАГАНОВА, Шабот ХУЖАЕВ, Болтабой ЮСУПОВ, Турсун ҚУШАЕВ, Дилбар ҒУЛОМОВА.

- Бош муҳаррир қабул-хонаси — 56-25-36
- Бош муҳаррир муовини — 56-52-89
- Масъул котиб — 56-52-78
- Котибиёт — 56-87-59

БЎЛИМЛАР:

- Қасаба уюшмаси ва иқтисодий ҳаёт — 56-82-79
- Социал адолат ва қонунчилик — 56-87-63
- Маданият, маънавият ва табиат — 56-82-79
- Хатлар ва оммавий ишлар — 56-87-78
- Безатиш ва сураткашлик — 56-87-74
- Тижорат, ҳамкорлик ва тадбиркорлик — 56-87-73
- Ишлаб чиқариш ва хўжалик ишлари — 56-85-79

● **ВИЛОЯТЛАРАРО МУХБИРЛАРИМИЗНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:**
Андижонда — 54697;
Гулистонда — 21002;
Самарқандда — 351130;
Ургенчда — 68782;
Қаршида — 53670.

● Муҳарририятга келган қўл-ёзмалар (2 ораликда 5 бетдан ошмаслиги лозим) ва суратлар муаллифларга қайтарилмайди, фойдаланилмаган хатларга жавоб юборилмайди. Мақолалардаги фикр-мулоҳазалар, келтирилган факт ва рақамлар масъулияти муаллифлар зиммасидадир.

● Газета 1991 йил 21 мартдан чика бошлаган.
● «Ишонч» газетаси 1991 йил 8 январь куни Ўзбекистон Республикаси матбуот давлат қўмитасида рўйхатга олинган ва унга 000068 сонли гувоҳнома берилган.

Сотувдаги нархи 2 сўм.

- **ДУШАНБА** кунлари чикади.
- Босиш учун 1992 йил 30 апрелда топширилди.
- Навбатчи масъуллар:
Акмал Ақромов,
Алишер Ҳакимов
- **ҚУНИМГОҲИМИЗ:**
700165, Тошкент шаҳри, «Прява Востока» кўчаси, 24-уй.
Буюртма № Г-98
- 139.520 нусхада босилди.
- Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёти-матбаачилик концернининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12